

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز شنبه ۲۸ اسفند ماه ۱۳۱۰ (۱۱ ذی قعدة ۱۳۵۰)

فهرست مذاکرات

- (۱) تصویب صورت مجلس
- (۲) تصویب بکفره مرخصی
- (۳) تقدیم دو فقره عهدنامه از طرف آقای وزیر امور خارجه
- (۴) طرح و تصویب لایحه اعتبار راه آهن
- (۵) شور و تصویب لایحه اصلاح ماده ۴۷ قانون استخدام
- (۶) شور و تصویب لایحه متمم قانون بودجه مملکتی
- (۷) اقتراع برای شرفایی در روز عید نوروز
- (۸) موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس یکصد و هشتاد و یکم قبل از ظهر برپاست آقای دادگر تشکیل گردید

صورت مجلس روز پنجشنبه بیست و ششم اسفند ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند

[۱ - تصویب صورت مجلس]

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ (بعضی از نمایندگان - خیر) صورت مجلس تصویب شد.

[۲ - تصویب یک فقره مرخصی]

رئیس - يك فقره خبر کمیسیون عراض و مرخصی رسیده قرائت می شود:

خبر مرخصی آقای طباطبائی و کیلی:

نماینده محترم آقای طباطبائی و کیلی بواسطه عارضه کسالت و لزوم معالجه و تغییر آب و هوا تقاضای چهل روز مرخصی از تاریخ حرکت نموده اند کمیسیون بسا تقاضای ایشان موافق و اینک خبر آن را تقدیم می دارد.

رئیس - رأی میگیریم بمرخصی آقای طباطبائی و کیلی موافقین قیام فرمایند (اغلب برخاستند) تصویب شد.

[۳ - تقدیم دو فقره عهدنامه از طرف آقای وزیر امور خارجه]

رئیس - آقای وزیر امور خارجه:

وزیر امور خارجه (آقای فروغی) - خاطر نمایندگان محترم بخوبی مستحضر است از مناقشات و مجادلاتی که بوده است از قدیم الایام بین دولت ایران و دولت عثمانی سابق و دولت ترکیه فعلی راجع بسرحدات بین دو مملکت و بخوبی میدانند که مناقشات در این باب در واقع از زمان صفویه تا این اواخر برقرار بوده است در زمان

عین مذاکرات مشروح هفتاد و هفتمین جلسه از دوره هشتم تقنینیه. (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵) دایرة تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه قبل که ضمن صورت مجلس خوانده شده است

غائبین بی اجازه - آقایان: آشتیانی - ملک آرائی - آصف غائبین بی اجازه - آقایان: بهرور تاش - دشتی - دبستانی - حاج میرزا حبیب الله امین - میرزا صادفخان اکبر - حاج حسین آقا مهدوی روحی - میرزا ابوالحسن خان بیرنیا - عبدالحمید خان دیبا - موقر - امیر عاصری - اقبان - اسمعیل خان قشقای - قوام - حاج غلامحسین ملک دیر آمدکن بی اجازه - آقایان: بقوانی - عراقی - مرتضی قلیخان بیات - مسعود تائبی

سلطنت سلاطین قاجاریه گذشته از مجادلات و محاربات چندین مرتبه کمیسیون‌های بین‌المللی برای تعیین این سرحد تشکیل شد بعضی از آنها هیچ نتیجه نداد و بعضی از آنها منجمله کمیسوی که در سال قبل از جنگ واقع شد نتیجه‌اش ناقص ماند و تمام نشد بعد چند سال قبل که خود بنده مأموریت پیدا کردم بترکیه در واقع از برای ختم همین قضیه یک اندازه در این باب پیشرفت حاصل شد و قسمت اعظم سرحدات بین ما و ترکیه تعیین شد و لکن در چند نقطه اختلاف باقی بود که بنا بود بدو بتوسط کمیسیون‌های محلی اگر ممکن بشود آن اختلافات مرتفع شود و اگر ممکن نشد قضیه را بحکیمت رجوع کنند البته دولتین ایران و ترکیه هر دو نظر باینکه مسلک و رویه حالیه این‌ها کمال مسالمت و صلح طلبی است و بالاخره مایلند باین که روابط دوستانه و صمیمانه داشته باشند از اینکه این قضیه کاملاً تصفیه نشد باز ناراضی بودند و همیشه میل داشتند مسئله را دوستانه خاتمه دهند. اخیراً خاطر آقایان مسبوق است که آقای وزیر امور خارجه ترکیه بقصد تحکیم و تشدید همین روابط دوستانه بظهران آمدند و بحضور همایونی شرفیاب شدند و با اولیای امور دولت ایران مذاکرات کردند و در تعقیب پیشنهادی که سابقاً داده شده بود مبنی بر یک معاوضه اراضی مابین دولت ایران و ترکیه یک مقداری دولت ایران از اراضی خودش را بترکیه داده و یک قسمت هم دولت ترکیه از اراضی خودش بایران تقویض کرد و باین وسیله اختلافات سرحدی بکلی رفع گردید و قراردادی در این موضوع بین دولتین امضا شد که لایحه تقاضای تصویب آن را امروز تقدیم مجلس شورای ملی میکنم و علاوه بر این درموقعی که آقای وزیر امور خارجه ترکیه این جا تشریف داشته‌اند برای همین تحکیم روابط حسنه و پیشرفت بیات مسالمت آمیز دولتین یک عهدنامه حکیمت و مسالمت و تسویه قضائی هم بین دولتین بسته شده اگر احیاناً بین دولتین اختلافاتی (که امیدوارم هیچوقت پیدا نشود) احداث شد بوسیله حکیمت یا محاکمه یا مسالمت رفع اختلاف بشود و این فقره در سنوات اخیر مابین دول و ملل خیلی معمول شده است و مخصوصاً جامعه ملل در این خصوص خیلی مجاهدات

بعمل آورده و نمونه‌هایی در دست داده و دول بر طبق آن عمل می‌کنند. یک عهدنامه هم مطابق آن ترتیبات بین دولتین بسته شد. و تقدیم میکنم.

[۴ - طرح و تصویب لایحه اعتبار راه آهن]

رئیس - خبر کمیسیون بودجه راجع اعتبار برای راه آهن قرائت می‌شود:
خبر کمیسیون:

کمیسیون بودجه لایحه نمره ۲۸۶۸۷ دولت راجع اعتبار مبلغ هفت میلیون و دویست و پنجاه هزار تومان برای مخارج تکمیل راه آهن را مطرح نموده بالاخره با توضیحاتی که از طرف آقای وزیر عدلیه داده شد کمیسیون بودجه با عین ماده واحده موافقت و اینک عین ماده واحده پیشنهادی دولت را برای تصویب به مجلس مقدس پیشنهاد می‌نماید.

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است در سال ۱۳۱۱ مبلغ هفتاد و دو میلیون و پانصد هزار ریال برای مخارج تکمیل راه آهن جنوب و مصارف مربوطه به بندر شاهپور و مخارج بهره‌برداری راه آهن شمال و مخارج ساختمان کلیه قسمتهای راه آهن مزبور و مخارج کشتی شن‌کشی و مصارف کارخانه سمنت‌سازی و مخارج اداری و حقوق پرسنلی اداره مرکزی راه آهن را از وجوه انحصار قد و شکر و چای بوزارت طرق و شوارع پرداخت نماید.

تعیین میزان قطعی اعتبارات هر یک از اقلام خرج مذکور در فوق طبق بودجه‌های مخصوص بموجب تصویب هیئت وزراء خواهد بود.

رئیس - این جا تذکر میدهم که بعد از تصویب قانون ریال مبلغ تومان این را به هفتاد و دو میلیون و پانصد هزار ریال تبدیل کرده‌اند (صحیح است) آقای فرشی.

فرشی - موافقم.

رئیس - آقای دبیا

طباطبائی دبیا - بنده هم همین را می‌خواستم عرض کنم.

رئیس - مخالفی نیست؟ (بعضی از نمایندگان - خیر)

موافقت ورده سفید خواهند داد.

[اخذ و استخراج آراء بعمل آمده هشتاد و سه ورقه سفید تعداد شد]

رئیس - عده حاضر در موقع ۱۱-۱۲ رأی ۹۵ باکثرت ۸۳ رأی تصویب شد

[۵ - شور و تصویب لایحه اصلاح ماده ۴۷ قانون استخدام]

رئیس - خبر کمیسیون داخله راجع باصلاح ماده ۴۷ قانون استخدام کشوری.
خبر کمیسیون:

کمیسیون داخله صبح شنبه ۱۴ اسفند با حضور آقای وزیر مالیه تشکیل و پیشنهادات راجع باصلاح ماده ۴۷ قانون استخدام کشوری که قابل توجه شده بودند تحت شور و مطالعه قرار داده راجع به پیشنهاد آقای بیات (در موضوع سوابق خدمت اشخاصیکه در مدت قانونی دوسیه آنها بوزارت مالیه تسلیم نشده) و پیشنهاد آقای شریفی (راجع به استرداد قسمتی از کسور تقاعد مستخدمینی که قبل از رسیدن بسن تقاعد فوت می‌نمایند بورتیه آنها) چون مربوط باین ماده نبودند قرار شد آقای وزیر مالیه با هیئت محترم دولت مذاکره نموده نسبت به آنها تصمیم جداگانه اتخاذ و تعقیب شود و بالاخره ماده واحده بترتیب ذیل تنظیم و اینک خبر آنرا تقدیم می‌نمایم:

ماده واحده - ماده ۴۷ قانون استخدام کشوری از اول فروردین ۱۳۱۰ ملغی و این ماده از تاریخ مزبور بجای آن برقرار می‌شود.

اولاً - هرگاه یکی از مستخدمین رسمی که بحد تقاعد رسیده‌اند اعم از اینکه متقاعد شده یا نشده باشند فوت نمایند نصف حقوق تقاعدی که قانوناً باو تعلق

می‌گیرد بطور متساوی بورتیه قانونی متوفی که در ماده ۳ قانون وظایف مورخه ۱۹ ربیع‌الاول ۱۳۲۶ تصریح شده است بعلاوه برادر و خواهریکه در کفالت او بوده‌اند داده می‌شود.

ثانیاً - مستخدمینی که مطابق ماده ۴۶ به اخذ وظیفه معادل دو نلت مقرری خود ذی حق شده باشند (اعم از اینکه بحد تقاعد رسیده یا نرسیده باشند) پس از فوت نصف بلاکسر وظیفه که دریافت میداشتند در باره ورتیه قانونی آنها که در ماده ۳ قانون وظایف ذکر شده بعلاوه برادر و خواهریکه در کفالت متوفی بوده‌اند از روز بعد از فوت برقرار می‌شود.

ثالثاً - هر ایرانی که در خدمت دولت بوده و حقوق می‌گیرد از هر طبقه که باشد (یعنی مستخدمین با رتبه و بی‌رتبه و جزء و کثرتانی) اگر در راه ادای وظیفه بواسطه حادثه فوت نماید دو نلت بلاکسر آخرین مقرری او از روز بعد از فوت در باره ورتیه قانونی او بعلاوه برادر و خواهریکه در کفالت متوفی بوده‌اند برقرار می‌شود ولی اگر مستخدم رسمی بوده و بحد تقاعد رسیده بوده است و دو نلت مقرری مذکور از میزان حقوق تقاعدیکه بایستی مطابق ماده ۴۵ بستمخدم مزبور داده شود کمتر باشد همان حقوق تقاعد را دریافت خواهد نمود.

وظایف مذکوره در این ماده در مورد فقره اول و ثانی مطلقاً از صندوق تقاعد و در مورد ثالث در صورتیکه مستخدم رسمی باشد از صندوق تقاعد و الا از عایدات عمومی دولت برقرار خواهد شد مگر آنکه از مستخدمین اداراتی باشد که عایدات آن منحصرأ بمخارج خودمیرسد

اسامی رأی دهندگان - آقایان: رهبری - علوی-سزواری - جلدی - حاج محمد رضا بهبهانی - فزونی - ملک مدنی - بهبهانی لبقوایی - افندی - نجیر فرهمند - مؤید احمدی - دکتر احتشام - دکتر ضیائی - افسر - ناصری - دکتر طاهری - امیر ابراهیمی میرزا محمد حسین نواب - سید کاظم یزدی - فهیمی - طباطبائی وکیل - دکتر آفتاب - اسمعیل خان قشقائی - شریعت زاده - محمدناصر خان قشقائی - جیحی - خواجوی - دکتر ملک‌کراده - اسدی - بات - ماکو - کفائی - تربیت - معضدی - فرشی - میرزا صادقخان اکبر قنوجی - مزدهی - صفاری - سیمی - شریفی - مجد ضیائی - مقدمه - مهدوی - دبیر سپهری - ساکینیان - محمد علی میرزا دولتشاهی حسنعلی میرزا دولتشاهی - دادور - حاج حسین آقا مهدوی - امیراعلم - آخوند یار علی - میرزا محمد تقی طباطبائی - بیات - وثوق دهستانی - دکتر شیخ - عراقی - نجعلی خان بختیار - اسعد - دکتر سنک - فقیه - طهرانچی - علیخان اعظم زنکانه - مفتی ملک زاده آملی - امیردولتشاهی - قراکوزلو - یونس آقا وهاب زاده - میرزایانس - ثقة الاسلامی - ایزدی - کازرونی - مسعودی - محبط موالی - معتمد سنک - طباطبائی دبیا - میرزا محمد خان وکیل - طالش خان - وهاب زاده - جمشیدی - لاریجانی

که در این صورت از بودجه آن اداره پرداخته میشود. تبصره - مقصود از حادثه که در این ماده ذکر شده خدمات غیرمترقبه و اتفاقات فوقالعاده است که در راه انجام وظیفه مستخدم به آن تصادف کرده و موجب اتلاف او می شود.

رئیس - آقای افسر

افسر - در این موضوع چند پیشنهاد شد دو تا را در این جا توضیح داده کمیسیون و بقی را رد کرده و اسمی از سایر پیشنهادها برده نشده است. اگر منظور بود که پیشنهادها ذکر شود و ردش را هم مینویسند بجز از بقیه پیشنهادها اسمی برده نشده و اگر معمول نیست پس چرا اختصاص باین دو پیشنهاد دادند. منجمه پیشنهادی بنده کرده بوده برای اینکه در این چهار پنج سال مزاحمه فرموده اید در آن سالهای سابق اگر اتفاقاتی می افتد و در قانون استخدام هم پیش بینی نشده بود از طرف دولت یک پیشنهاداتی می شد به مجلس و مجلس هم تصویب میکرد ولی چهار پنج سال است که هیچ از طرف دولت نسبت باشخاصی که در راه انجام وظیفه دولت بحوادث غیر مترقبه دچار شده اند نشده مثل خجسته که در رشت از روی دیده بان افتاد یا رئیس نظمی که در جلی دیگر این هفت هشت نفر بجز بدبخت کرده عازمشان بلانکایف مانده و دولت بواسطه این که این ماده را می خواست بیاورد این اقدام را نکرد و مسا نبودار بودیم که دولت ملاحظه حال این اشخاص از چهار سال قبل این اتفاقات برایشان افتاده و این بدبخت ها را هم شامل خواهد کرد. و آن پیشنهاد بنده را هیچ نوشتند که چرا رد شده آیا دولت در نظر گرفته برای این اشخاصی که در این چند سال این حوادث و نظائر آن برایشان اتفاق افتاده یک فکری بکند یا خیر؟

وزیر مالیه (آقای قلی) - آری - آری - آری

کرده که این لایحه قانونی برای ارفاق و کمک باشخاصی است که در راه انجام وظیفه تلف می شوند و برای این به مجلس آمده یعنی یک کمکی است که اوضاع مستخدمین فلاکت دیده را بهتر از آن میکند که تا بحال

بوده است البته این جور قوانین که بمجلس می آید آقایی که خیلی رحم و مروت دارند (البته همه آقایان دارند) می خواهند خیلی از این بهتر بشود. و شامل پنج سال قبل هم بشود یکی از آقایان می گفت چرا شامل شش سال قبل نباشد و یا چرا مطابق ده سال قبل باشد. عجبائماً منظور این نیست و نظر بر این است که اگر بعد از این حادثه اتفاق بیفتد راهی برای جبران باشد چون در لایحه که در ۱۳۱۰ تقدیم شده بود (دو سه ماه است تقریباً) که حاضر شدیم گفته شده بود شامل همان سالی هم که در آن سال تقدیم شده بشود. تا حالا آقا ملاحظه فرموده اید سابقاً چندین سال بود که لایحه شهریه به مجلس می آوردند برای یکی یکی. ولی اخیراً مدتی دیده شد که این هم اسباب زحمت مجلس شورای ملی می شود و هم خود دولت مایل نیست بعنوان شهریه و این ترتیبات چیزی بدهد زیرا این خلل در قانون بود. خواستیم بواسطه تغییر یک ماده قانونی بیاوریم اصلاح کنیم. حالا اگر بخواهیم به قهقرا شامل کنیم تا چند سال قبل خیلی از موضوع و منظور اصلیش خارج می شود. حالا میفرماید که این ها چه می شود؟ کسی که سه سال یا پنج سال قبل از این برایش یک اتفاقی افتاده البته راه بزرگ است برای آنها زیرا اگر واقعاً ضرورت پیدا کند و این حال را داشته باشد ممکن است لایحه آورد و شهریه داد. چنانچه همین لایحه هم اقتداش نمی از این شد که برای یک شخصی اتفاقی افتاده و بنده لایحه شهریه برایش درست کرده بود که بیاورد تقدیم مجلس کنم. بعد بنظر آمد که بهتر این است قانون کلی برای این کار ترتیب بدهیم. اما البته هر قانونی شامل مابعد است. و اگر شامل ماقبل هم کردیم شامل همان سالی بود که لایحه درست شده بود باین معنی که گفتیم سال جاری را هم شامل باشد و تسنی داره دامناش را حالا خیلی وسعت ندهید برای این که از منظور اصلی خارج شده و نمی توانم قبول کنم.

رئیس - آقای وثوق

سید مرتضی خان وثوق - بنده در تبصره این ماده یک عرضی دارم که برخلاف منظور آقایان است. زیرا در تبصره طوری نوشته شده که باز بعضی از مستخدمین

باعت مزاجی نتواند از آن استفاده کنند در صورتی که مقصود دولت این است که اگر یک حادثی در خارج با آنها تصادف کند بتواند استفاده کند بنده توضیح زیادی نمی دهم برای این که وقت مجلس را نگیرم. یک پیشنهادی در تبصره تهیه کرده و تقدیم میکنم اگر آقای وزیر مالیه قبول کند پیشنهاد بنده بجای تبصره باشد خوب است.

اصلاح آقای وثوق باین ترتیب خوانده شد.

بجای تبصره - مقصود از حادثه که در این ماده و در ماده ۲۶ راجع به برقراری دولت آخرین حقوق بعنوان لایحه ذکر گردیده است و اتفاقات فوق العاده مربوطه بعوارض مزاجی است که از خارج تصادف باین مستخدمین دولتی می رسد و باعث از کار افتادن یا هلاک آنها می شود.

رئیس (خطاب به آقای وثوق) - توضیح تان را دادید

وزیر مالیه - بنده میدانم که در این تبصره خیلی

بحث شد هم در این جا و هم در کمیسیون که در دو جلسه قبلی بحث مفصلی شد. این مستلزم این است که چند تا پیشنهاد دیگر هم داده شود و همی آخرش هم بمنظور تسلی تسلی رسیم برای این که ما نمی توانیم یک عبارتی از این را ذکر کنیم که همان معنی ارزش نسی شود و همش. آن معنی را ارزش تفسیر بکنند. این چیزی که آقا میفرمایند که مربوط بعوارض مزاجی باشد. این همان موردی که مربوط بعوارض مزاجی هم می شود شامل است. ملاحظه فرمائید طبعی را منطقه می فرستند که وبا دولت برای مبارزه و مدافعه با او می رود با می گیرند. این را هم شامل است در جای دیگر اگر عوارض را هم کنار بگذارید چیز دیگری میگویند. اگر عوارض مزاجی را کنار بگذاریم و چیز دیگری بگذاریم بسا چیزها هست که خطای لازم است و شاملش نمی شود. منظور آقای همان است که آقایان هم میدانند و بعد از بیست سی تا پیشنهاد که شده است کمیسیون این را انتخاب کرده و بهتر دانسته است. در مسئله خیلی بحث شد. منظور را بنده می گویم در صورت مجلس هم نوشته می شود: ماهه برای آن چیزی که خود بخود حادث شده چیزی خواهیم

داد و نه برای آن شخصی که واقعاً در راه ایفاء وظیفه درده است نخواهیم داد. یعنی بقول معروف علماء و طلاب جامع افراد و مانع اغیار خواهیم کرد. و منظور این است که خدمات غیرمترقبه و فوقالعاده که در راه انجام وظیفه واقع می شود یا صدمه جانی میزند یا از کار باندازد یا ناقص و اعیاش کند (ناقص و تحلیل چون در قانون استخدام هست) یا کشته شد. و خلاصه این مقصود یک اصطلاح فرنگی دارد که جامع افراد و مانع اغیار است میگویند فرس مائر یعنی حوادثی که دست آمده نیست و غیر قابل اجتناب است. مثل این که سیل برود. بنده اول نوشته بودیم مانند امور اطفاء که کار میکند و می سوزد یا ناقص می شود یا کسی از دست قاچاقچی گلوله میخورد. یا سبیل می برد. و هزار چیز دیگر. اما همین جوری که الآن نوشته شده اگر ملاحظه فرمائید همین معنی را میدهد اگر کاملاً هم ندهد بنده الآن تفسیر کرده و منظور در صورت مجلس نوشته می شود و کافی است.

(صحیح است)

رئیس - آقای دکتر ملک زاده

ملک زاده - بنده بایشان ایشان مخالف بودم حالا

که مسترد کردند عرضی ندارم.

رئیس - آقایی که با ماده واحده موافق هستند

قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد.

[۶ - شور و تصویب لایحه متمم قانون بودجه]

رئیس - خبر از کمیسیون بودجه راجع بلایحه متمم

قانون بودجه ملکیتی در ۱۳۱۱. مذاکره در کلیات است

(آقایان دین و کازرونی - مخالفی نیست) قبلاً توجه

آقایان را جلب میکنم که قانون متمم بودجه ۲۶ ماده

است و ۲۶ رأی میخواهد و اگر عده کسر باشد بنده

دانم نمی توانم انتظار آقایان را داشته باشم و عده هم

اقلاً باید ۸۹ نفر ۹۰ نفر در مجلس دائماً حضور داشته

باشند. رفقا هر کدام که می خواهند بیرون بروند تابلو

را ملاحظه فرمایند اگر از نود نفر کمتر است تشریف

نبرند.

افسر - اگر هم میخواهند تشریف ببرند از این

درب بیرون بروند که عده شمرده شود.

رئیس - ملاحظه صحیحی است اگر از قسمت بالا بروند عده را نمی‌توان شمرد. آقایانیکه با ورود درشور مواد موافقت دارند قیام فرمایند.
(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده اول قرائت میشود:
ماده ۱ - اعتبارات مصوب بودجه مملکتی برای هر یک از مواد مخارج محدود بهمان خرج بوده و برای خرج دیگری نمی‌توان از آن استفاده نمود.

رئیس - اشکالی نیست (بعضی از نمایندگان - خیر) موافقین با ماده اول قیام فرمایند.
(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم قرائت میشود:
ماده ۲ - کلیه عوائد نقدی و جنسی که تحت تصدی ادارات و عمال دولت وصول و یا تحصیل می‌شود با استثنای آنچه که ادارات مالیه برای بلدیه‌ها وصول می‌نمایند باید مستقیماً بجزایره دولت عاید شده در کلیه مخارج مربوطه در حدود قوانین و نظامنامه‌های قانونی و مقررات راجعه بهنوع خرجی بموجب حواله وزارت مالیه از خزانه دولت پرداخته شود متخلفین از مقررات این ماده در حدود قوانین موضوعه تعقیب و مشمول مجازات‌های منظوره در قوانین جزای عمال دولتی خواهند بود.
تبصره - قیمت اشیائی که بین وزارت‌خانهها خرید و فروش می‌شود از محل اعتبارات مربوطه خودشان باید بجزایره دولتی عاید شود.

رئیس - آقای دیبا.
طباطبائی دیبا - بنده با این ماده موافقم. البته عایدات دولت باید تمرکز پیدا کند ولی دوفقره توضیح را لازم میدانم که آقای وزیر مالیه یا آقای مخبر جواب بنده را بدهند. اولاً این جا نوشته می‌شود وصول و یا تحصیل. این در عبارت معلوم است. بنظر بنده اگر اجباراً وصول شود تحصیل است و اگر آوردند اختیاراً دادند وصول است. در قانون این دو عبارت وصول و تحصیل را توضیح بدهند که مقصود چیست ثانیاً این ماده البته

این قدر بدهند به بنده. خیر از شیراز هم ممکن است. ولی این که پول را فرمودند جمع میکنند و می‌فرستند بطهران هیچ همچو چیزی نیست.

دیبا - سابق این طور بود.
وزیر مالیه - پول‌ها در هر جا بانک باشد یا نباشد جمع می‌شود پولها در هر جا که وجوه دولتی جمع میشود. و این کاری به کنار بانک ندارد در هر جائی که وجوه دولتی جمع می‌شود باندازه آن مخارج پیش همان مأمور مالیه می‌ماند باصطلاح وزارت مالیه حساب پرداخت دارد ولی اگر بنا باشد که وجوه تماماً پیش آنکسی که جمع می‌شود بماند آن ولایتی که عایداتش از مخارجش کمتر است به آنجا نمی‌رسد زیادیها را می‌فرستند بجزایره دولتی و مرکز و آن چیزی که شنیده‌اید و نقل و انتقال وجوه یا صرف برات گفته شده است راجع باین مطلب است. پولهای که لازم می‌شود از اینجا بشیراز می‌فرستند يك دفعه از اینجا به کرمانشاهان می‌فرستند يك دفعه از کرمانشاهان باینجا یعنی خزانه باید برات کند که زیادیش را بگیرند والا آنچه که برای يك جائی خودش لازم است نمی‌فرستند بطهران دومرتبه از طهران بفرستند.

رئیس - آقای شریعت زاده
شریعت زاده - ماده در راجع بقسمت خرج میگوید که کلیه مخارج در حدود قوانین و نظامات و مقررات راجعه بهنوع خرجی پرداخته می‌شود یعنی بطوری تنظیم شده است که تخلف از نظامنامه‌ها و مقررات موجب جاب اشخاص بدیوان جزاست بنده میخواهم این مسئله تشخیص شود فهمیده بشود که قوانین نظامنامه‌ها و مقررات سه چیز مختلف هستند یا يك چیز البته قوانینش قابل تردید نیست اما نظامنامه و مقرراتی اتخاذ می‌شود آنها مؤثر در کیفیت خرج باشد و تخلف از آن موجب تعقیب یکفوری در دیوان جزا بشود بنده این را تفهیمم که بچه کیفیت و بچه نحوی ممکن است تشریح شود که يك مقرراتی غیر قانون باشد يك نظامنامه غیر از قانون

باشد و تخلف از او هم موجب تعقیب و مجازات نباشد این را خواستم يك توضیحی داده شود.

مخبر - موضوع قانون که تکلیفش واضح است و مخالفت با قانون البته مجازاتش هم معین است و لیکن چون تمام جزئیات که در قوانین منظور نیست هر قانونی برای اجرا نظامنامه‌هایی برایش تنظیم می‌شود که البته مخالفت با آن قوانین نایستی داشته باشد و اگر مخالفت داشته باشد که ممنوع الاجرا است معذک برای همین نظریه کلمه قانونی را هم احتیاطاً اضافه کردیم در همین لایحه نظامنامه‌ها را قید قانونی بهش اضافه کردیم در صورتی که لزوم هم نداشت زیرا که نظامنامه غیر قانونی اصلاً اجرائش ممنوع است و مجریش باید مجازات شود فقط مقررات و نظامنامه‌ها نایستی با قوانین مخالفت داشته باشد این قطعی است زیرا نظامنامه مخالف قانون اگر اجرا شود مجری بایست مجازات شود نه متخلف از او معذک برای تأمین همین نظریه کلمه قانونی را هم اضافه کردیم.

رئیس - آقایانی که با ماده دوم موافقت دارند قیام فرمایند.
(اغاب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده سوم:
ماده سوم - وزارت مالیه مجاز است مازاد عایدات ۱۳۰۹ را (موضوع قانون هفدهم مرداد هزار و سیصد و ده) که تا آخر سنه هزار و سیصد و ده وصول شده و یا تا اول مهرماه هزار و سیصد و یازده وصول شود بعلاوه مازاد عایدات هزار و سیصد و ده پس از وضع آنچه برای تعهدات دولت در دوره عمل ۱۳۱۰ یا برای اجرای ماده ۵ این قانون قابل تأدیه است برای پرداخت منظم مخارج متعلقه بیودجه ۱۳۱۱ بعنوان مساعده جهت وجه متحرك سالیانه اخذ نموده و در آخر سنه مزبوره قسمت مربوطه بسنه ۱۳۰۹ را بجزایره بحساب ذخیره مملکتی رد نماید مگر آنکه تکلیف آن برطبق قانون مخصوص دیگری تعیین شود.

رئیس - اشکالی نیست (جمعی گفتند - خیر) موافقین

با ماده سوم قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده چهارم قرائت میشود:

ماده چهارم - وزارت مالیه مجاز است پرداخت مخارجی را که برای اجرت مزدوران و سوخت و کسر گداز و تهیه مصالح مربوطه بضر و سایر مخارج مربوطه بامر ضرب مسکوک را از محل اعتبار موضوع قانون ۲۷ بهمن ۱۳۰۹ ادامه داده و آنچه از این محل برای این منظور خرج شود از مازاد عایدات بودجه مملکتی بعدها بدخیره مملکتی مسترد نماید.

رئیس - پیشنهادی در این ماده از آقای فهیمی رسیده است:

پیشنهاد آقای فهیمی:

پیشنهاد میکنم جمله اول ماده چهارم بطریق ذیل اصلاح شود:

ماده چهارم - وزارت مالیه مجاز است پرداخت مخارج راجعه باجرت مزدوران و سوخت الی آخر.

فهیمی - عبارت يك قدری بد نوشته شده دو تب (را) در عبارت هست که معنی ندارد این است که آن (نا)ی اول را بنده اصلاح کرده که نوشته شود مخارج راجعه باجرت مزدوران و سوخت و غیره را از محل اعتبار فلان مخارج بردارند عبارت سلیس بود این پیشنهاد را بنده کردم.

وزیر مالیه - آقایان دفعه دیگر این پیشنهاد را بخوانید. (پیشنهاد آقای فهیمی مجدداً قرائت شد)

وزیر مالیه - قبول میکنم

رئیس - آقای منیر

مخبر - موافقم.

رئیس - آقایانی که با ماده چهارم موافقت دارند قیام فرمایند.

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده پنجم قرائت میشود:

ماده پنجم - وزارت مالیه مجاز است چنانچه عایدات و

محل اعتبار شهریه و مستمریات خریداری و از دفتر

مستمریات حذف نماید و هم چنین مستمریات

فعالی را که مبلغ پرداختی آن کمتر از ده ریسال

است از محل اعتبار مذکور بوسیله تأدییه پنج برابر

مبلغ پرداختی خریداری و از دفتر حذف نماید

تبصره - مستمریات موروثی که کمتر از پنجاه سال بانقضای

مدت پرداخت آن باقی مانده خریداری نخواهد شد

رئیس - پیشنهادی از آقای فهیمی راجع باین ماده

رسیده است:

پیشنهاد آقای فهیمی

بنده جمله اول ماده را بطریق ذیل پیشنهاد میکنم

ماده ۶ - وزارت مالیه مجاز است در مورد برقراری مستمری

در برهه ورثه آنها اگر سهم پرداختی بهر يك از ورثه از

پنجاه ریسال تجاوز نمیکند و این که ورثه مزبور از مازاد

پنجاه ریسال صرف نظر میکنند آن سهم را در مقابل الی آخر

ماده

وزیر مالیه - توضیح نمی خواهد قبول دارم.

رئیس - نظر آقای مخبر چیست؟

مخبر - قبول دارم.

رئیس - رأی میگیرم به ماده ششم با پیشنهاد آقای فهیمی

که آقایان وزیر و مخبر قبول کردند موافقت قیام فرمایند.

(اکثر بر خاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده هفتم قرائت میشود:

ماده هفتم - وزارت مالیه مجاز است دوست و نود هزار ریسال

عایدات خرواری در ریسال جنس ارزاق سابق در عایدات مملکتی

علاوه نموده و از اضافه عایدات بودجه تا حدود دوست و سی

هزار ریسال بمصرف کلیه مخارجی که برای اعمال مربوطه

بنگاهداری و فروش جنس مذکور لازم میآید برساند.

رئیس - اشکالی ندارد (نایبندگان خیر) موافقت با

ماده هفتم قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده هشتم قرائت میشود:

ماده هشتم - ادارات دولتی در خارجه میتوانند برای

احتیاجات محلی خودشان در صورت لزوم منشیهای موقت

و ماشین نویس و مستخدمین جزء از اتباع خارجه استخدام

نمایند.

تبصره - اتباع ایران در خارجه با شرایط متساوی حق

تقدم خواهند داشت.

رئیس - اشکالی ندارد (نایبندگان - خیر) آقایانیکه باماده

هشتم موافقت دارند قیام فرمایند

(اغلب بر خاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده نهم قرائت میشود:

ماده نهم - کلیه اعتبارات مصوبه برای ساختمانها در

بودجه های ۱۳۱۰ و ۱۳۱۱ تا آخر دوره عمل سال

های مذکور قابل تعهد و مصرف میباشد.

رئیس - آقایانیکه باماده نهم موافقت دارند قیام فرمایند

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دهم قرائت میشود:

ماده دهم - وزارت مالیه مجاز است قیمت و سایر مصارف

مربوطه بتدارك آن قسمت از لوازم دفتری وزارتخانه ها و

ادارات دولتی را (باستثنای وزارتین دربار پهلوی و جنگ

و اداره امنیه) که باید برای اول سال ۱۳۱۲ حاضر باشد

از عایدات ۱۳۱۱ پرداخته و پس از تصویب بودجه های

۱۳۱۲ از محل اعتبارات بحساب عایدات سال ۱۳۱۱ مسترد

دارد و نیز در صورت حصول اطمینان مذکور در قانون ۱۴

دیماه ۱۳۱۰ مخارجی را که تاخیر تأدییه آنها منجر بضرر

و خسارت دولت با باعث فوت مقصود میشود بطرز مساعد

از عایدات ۱۳۱۱ پرداخته و بعد از تصویب بودجه ۱۳۱۲

از اعتبارات مربوطه آنسال استرداد نماید.

رئیس - آقایانی که با ماده دهم موافقت دارند قیام

فرمایند

(اکثر نایبندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده یازدهم:

ماده یازدهم - وزارت مالیه مجاز است طلب مسلم و

رسیدگی و تصدیق شده اشخاص را از دولت در مقابل بدهی

همان اشخاص احتساب و در بودجه عایدات و مخارج ۱۳۱۱ مملکتی جمع و خرج نباید و نیز مجاز است:

اولاً دیون قطعی تا آخر ۱۳۰۵ دولت را که در حدود اعتبارات سنوات مربوطه یا علاوه بر آن ایجاد شده است از محل ششصد هزار ریال اعتبار تعهدات و دیون داخلی منظوره در بودجه مملکتی با رعایت حق تقدم ایجاد دیون بتصویب هیئت وزراء بپردازد تا بابتاً صدی بیست از اصل طلب اشخاصی که در سنه ۱۳۱۰ صدی بیست طلب آنها بموجب قانون ۲۸ آذر ۱۳۱۰ اجازه پرداخت داده شده و صدی سی از اصل طلب اشخاصی که بموجب قانون مذکور از سال ماضی صدی سی از مطالبات آنها اجازه پرداخت داده شده از اعتبار مذکور در فوق تأدیه نماید.

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - بنده میخواستم در مورد این ماده اولاً از دولت تقدیر و تمجید بکنم که اهمیت میدهند بمطالبات اشخاص در عین حال میخواستم استفسار بکنم بین کسی که مالیات بده است و طلب دارد یا مالیات بده نیست ولی طلب دارد این تفاوت و این مزیت از چه نقطه نظری است یعنی اگر کسی مالیات بده باشد طلب داشته باشد این مزیت را داشته باشد ولی اگر طلب داشته باشد و مالیات بده نباشد معلوم نیست این رجحان برای چیست؟ بنظر بنده همان فکر اساسی که آقای وزیر مالیه دارند که عایدات مملکتی در جای خودش جمع شود بترتیب تقدیم و تأخیر اشخاص بالذات این جهات یا از جهات دیگر پرداخته شود بنده با این نظر موافقت کنم چون موافق اصل صحت کار است

وزیر مالیه - آنچه که آقای شریعت زاده میفرمایند اصولاً صحیح است ولی این در معاملات جاری مردم یعنی طبیعی بشر است و همیشه جاری است یعنی ما اگر از کسی طلب داشته باشیم و او هم بدهی دیگر داشته باشد و برایش خیلی آسانتر است یعنی مشکل است برای مأمور مالیه برود نزد يك كسی که او خودش از دولت طلب مسلم حق دارد و بگوید او هیچ دوسه سال یا ده سال باشد ولی این مالیات را

میخواستم عرض کنم گرچه در کمیسیون هم آقای وزیر مالیه توضیح دادند که این کسر در ابتدای امر بوده است و مخارجش شاید زینتر بوده است ولی آنچه را که شنیده می شود حالا این مؤسسه کسر ندارد و يك عوایدی هم دارد و این مؤسسه یکی از مؤسسات خوبی است که در اثر توجه دولت برای رفاهیت مردم تهیه شده است چیزی که هست آن سرمایه که در ابتدا مطابق قانون برای بانک رهنی معین شده است خیلی کم است و حالیه اشخاصی که مراجعه میکنند به چوچه پول نیست در آنجا و اگر آقای وزیر مالیه يك ملاحظه فرمایند آنجا و تحقیق فرمایند بقدری آنجا سخت میگذرد بمرده و البته فقر و پریشانی هم هست در مملکت و یکی از مؤسساتی که کمک بمرده میکند همین مؤسسه است و مردم هم خیلی رغبت دارند چون سرمایه کافی نبوده است و حالا مرده روزی پنجاه نفر صد نفر دو بیست نفر از صبح می روند ناظر معطل می شوند آنجا که يك کسی پول بیاورد و آن پول را تقسیم کنند بین اشخاصی که میخواهند استقراض بکنند بنده عقیده ام این است که مطابق این قانونی که برای همین مؤسسه رهنی گذشته است دست وزارت مالیه باز باشد که يك سرمایه بیشتری به این بانک بدهند که وسیله آسایش و راحتی مردم بی بضاعت فراهم شود.

وزیر مالیه - بنده ملتفت نشده که راجع بخود این ماده هم مطلبی بود یا بمناسبت اینکه اینجا نوشته شده فرمودند در سال گذشته سیزده هزار و کسری منظور کرده بودند و درست منظور نشده و يك چیزی کسر آمده باید او را بدهند تا برگردد بجای خودش و یا اینکه دولت در باره مؤسسه رهنی وسعت بدهد و اینها البته اگر ممکن باشد کار خوبی است ولی اساساً مؤسسه رهنی کار دولت نیست یعنی دولت باید وجوه زیادی داشته باشد که بگذارد مؤسسه رهنی کلیتاً این برای فایده است باید در همه شهرها و همه مملکت هم باشد و باید برای اشخاصی که آنجا را اداره میکنند يك فایده هم داشته باشد و البته اشخاصی هم هستند بانکها هم این کار را میکنند اگر زیان کنند که دولت هم نمی تواند بکند. چون مؤسسه

رهنی وجود داشته بهمین حال نگاه داشته و سالهای اول ضرر هم کرده یعنی از اصل پول هم کم شده است حالا پول را بجای خودش برگردانیم کافی شده است ولی الا آن وجوهی در دسترس نیست که بمؤسسه رهنی بگذارند و بیشتر وسعت بدهند در واقع یکی از کارهای تجارنی است که خیلی کار خوبی است و اگر با فرع کم باشد گشایشی است ولی باید اشخاص صاحب سرمایه بنا کنند ملاحظه فرمایند در همه ولایات و شهرهای ایران هم مرده در مضیقه هستند برای آنها طهران نیست این يك کاری است که باید عمومی شود و عمومی شدنش هم باین می شود که درست اجرا شود و فرع را از يك میزانی بیشتر هیچکس نتواند بگیرد و شدیداً ممنوع باشد و اجرا شود مؤسسات رهنی اغلب هست و میگویند بعضیها بطور غیر قانونی خیلی افراط میکنند و مردم را بزحمت می اندازند و همه مردم بمؤسسه رهنی دولتی هجوم می آورند و پولی باقی نمی ماند.

بعضی از نمایندگان - کافی است.

رئیس - آقایانیکه با ماده دوازدهم موافقت دارند قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده سیزدهم قرائت میشود: ماده سیزدهم - وزارت مالیه مجاز است مازاد اعتبارات ۱۳۱۰ عمران لرستان، کردستان، خوزستان و بلوچستان و کوچانیدن و تخت قاپو کردن طوایف را بر اعتبار عمران مصوب سال ۱۳۱۱ علاوه نماید. بودجه جزء اعتبار ۱۳۱۱ عمران و اصلاح بودجه که در ظرف سال ممکن است لازم شود باید بتصویب هیئت وزراء برسد.

رئیس - (در این موقع يك نفر از آقایان خارج می شد) آقا بیرون بروید رعایت عده را بکنید که از حدصاب کم نشود مخالفتی نیست (جمعاً گفتند - خیر) آقایانی که با ماده سیزدهم موافقت دارند قیام فرمایند. (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده چهاردهم قرائت میشود. ماده چهاردهم - وزارت مالیه مجاز است در مورد

حالا بده این یکی از کنایش هائی است برای تسویه مطالبات مردم از دولت (نایبندگان - صحیح است) برای آنها یکی دیگر باید يك اعتباری منظور شود ما هم نمیتوانیم که سیزدهم چهار صد یا صد هزار تومان اعتبار در بودجه منظور کنیم مجبوریم هر سال پنجاه شصت هزار تومان منظور کنیم و بتدریج اینها را رسیدگی کنند و يك تریبی با قساطو اینها برایش قائل شوند اگر ممکن بود که همه را در يكسال بدهند هیچ نمی نوشتیم آنها را که بدهی دارند از مطالبات خودشان تسویه کنند ولی تصور میکنم که باز هر چه بار ما سبکتر باشد بهتر است اجازه بدهند که عین همین ترتیب تصویب شود.

رئیس - آقای فرهمند

فرهمند - بنده در ماده دوازدهم عرض دارم

رئیس - آقایانیکه در ماده یازدهم موافقت دارند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوازدهم قرائت میشود:

ماده دوازدهم - وزارت مالیه مجاز است مخارج معوقه ذیل را از محل اعتبارات معینه در ذیل احتساب بپردازد الف - احتساب قیمت غله که در ۱۳۰۹ بعشایر خوزستان داده شده است از محل اعتبار عمران ۵۰ ۱۵۲۶۷ ریال ب - احتساب بقیه کسر عمل مؤسسه رهنی از محل اعتبار دولت ۲۰۱۰ ریال.

ج - پرداخت مخارج معوقه ۱۳۰۸ نظام وظیفه از محل اعتبار ۱۳۱۱ نظام وظیفه ۱۶۲۳ ریال.

د - احتساب مخارج ۱۳۰۹ ساختمان مجلس نظامی مشهد از محل اعتبار ۱۳۱۱ ساختمان مجلس ۲۴۱۵۹۳۵ ریال.

ه - بابت فرع وجوه تقاعد تا آخر ۱۳۰۹ از صرفه جوئی اعتبارات ماده ۷ از فصل ۱۷ قسمت مخارج بودجه مملکتی ۱۳۱۱ ۴۸۲۳۸۴۵ ریال.

رئیس - آقای فرهمند

فرهمند - عرض کنم در قسمت ب که احتساب بقیه کسر عمل مؤسسه رهنی ۲۰۱۰ ریال ذکر شده بنده

خالصجاتی که امانی عمل می شود حق عمل محلی خالصه را بتناسب حقی که در دهات اربابی در همان محل یا ممالهای مجاور آن بعمل داده می شود از عین عایدات خالصجات ادا نموده حاصل را پس از وضع حق مذکور بعایدات دولت ببرد و نیز در ترمیم خسارات عمده ناشی از آفات که بر عابای بی بضاعت خالصجات وارد می شود از محل عایدات خالصجات کمک نماید.

تبصره - کمک بر عابای قریه مرزین خالصه که در ۱۳۱۰ در اثر حریق قریه مزبور دچار خسارت شده اند مشمول ماده فوق خواهد بود.

رئیس - آقای دیبا.

دیبا - این ماده بنظر بنده چندان احتیاجی برای تصویب آن نیست حقیقتاً از مخارج جاری و عددی است که باید البته وزارت مالیه پردازد حالا اگر مقصود دیگری هست این را خوب است توضیح بدهند که معلوم شود مقصود از این ماده چه چیز است.

مخبر - مقصود همان مخارج معمولی است ولی خواسته اند که بدون اجازه نباشد و پرداخت همان مخارج هم با اجازه مجلس شورای ملی باشد. آن عوایدی که از خالصه عاید می شود چون بر طبق يك ماده گتیم که باید تمام عواید بیاید بخزانه بنابراین آنچه که برای مخارج اتفاقی و اجرت کدخدای و مباشرت داده می شود باید با اجازه داده شود ضرری ندارد.

کازرونی - کافی است.

رئیس - رأی میگیریم بماده چهارده موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده پانزده قرائت میشود.

ماده پانزدهم - وزارت مالیه مجاز است فروش قسمتی از اراضی اداره حمل و نقل واقع در خیابان یوسف آباد (موضوع قانون ۲۶ مهر ۱۳۰۹) در سال ۱۳۱۱ مجری داشته و قسمتی از قیمت اراضی مذکور را که برای تکمیل ساختمان عمارت پست و تلگراف در رشت ضرور باشد برای آن منظور پردازد. همچنین قانون مصوب ۴ آبان ۱۳۰۹ راجع بساختن مدرسه متوسطه تبریز را

که اینجا نوشته می شود خیلی مبهم و مجمل است یعنی انظار مختلف است ممکن است يك مبایع در نظر یکی کلی باشد در نظر یکی جزئی اگر مبلغ معین می کردید بهتر بود مثلاً فرض بفرمائید بیست تومان سی تومان ده تومان يك مبلغ معین و محدودی بهتر بود از این مبلغ جزئی.

وزیر مالیه - این ماده در این جا تکرار شده است می توانستیم در آن ماده آخر بگوئیم مواد فلان و فلان و چند ماده از قانون متمم بودجه سابق بحال خودش باقی خواهد بود این راهم بنویسیم فقط برای تبصره تکرار کردیم این همان قانون سابق است و عمل می شود نظامنامه اش هم تصویب هیئت دولت رسیده است و عمل شده در پارسل هم گفته شده بود نظامنامه که بتصویب هیئت وزراء باید برسد و نظامنامه اش هم مرتب شده و يك اشکالی هم در کار است اول گفته بودند ده تومان الی پنجاه تومان گویا حالا از بیست تومان الی صد تومان کرده اند ما بغیر از عبارت جزئی و خیلی جزئی عبارت دیگری که واضع شدیم در آن چون آقایان میگویند مبلغ جزئی و خیلی جزئی کدام است مبالغش را در نظامنامه معین میکند عوض اینکه در خود قانون بنویسند در نظامنامه مینویسند

کازرونی - مذاکرات کافی است.

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - در قسمت اول ماده اشکالی نیست همانطور که آقای وزیر مالیه فرمودند اما بنظر بنده تبصره با قسمت اول ماده تعارض دارد زیرا قسمت اول ماده حاکی از این است که دولت مجاز است راجع به مخارج جزئی معاملات بکند بدون اعلان مناقصه اما این تبصره توضیح آن معنی نیست برای اینکه آن قسمت صریح در معاملات جزئی است و حال آنکه تبصره که راجع به راه آهن و مخارج مربوطه بوده است جزئی نیست مقدار معینی در این قانون معین شده و بنظر بنده این يك ماده علیحده بشود بهتر است برای اینکه این تبصره توضیح قسمت اول ماده نمی تواند باشد.

مخبر - در کلبه معاملات جزئی دولت که محتاج

نشر اعلان مزایده و مناقصه بضرر دولت تمام می شود اجازه داده شده است که حضوراً بمزایده و مناقصه گذاشته شود ولی در قسمت وزارت طرق استثناء کرده اند و حدنصاب جزئی را بالاتر بوده اند در قسمت عموم معاملات دولتی که آقای وزیر مالیه توضیح دادند جزئی را تا صد تومان حساب کرده اند خیلی جزئی را تا پنج تومان و يك تومان هر چه پائین بشد از صد تومان در قسمت وزارت طرق این کافی نبوده است این است که میزان را بنا پانصد تومان قرار داده اند و بنا بر این اصل موضوع یکی است برای این است که در يك وزارتخانه حدنصابش باید بیشتر باشد این را در تبصره معین کرده اند و لزومی ندارد در يك ماده علیحده نوشته شود.

رئیس - آقای شریعت زاده چه فرمودید؟

شریعت زاده - پیشنهاد دارم

پیشنهاد میکنم تبصره ماده هفده از ماده تجزیه و يك ماده علیحده مورد تصویب واقع شود.

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - بنده عرض کردم و آقای مخبر توجه فرمودند گفتم معنای تبصره این است که چیزی که نظر مقنن در آن بوده است در قسمت اول يك ماده در تبصره باید توضیح شود. اینجا در قسمت اول ماده يك چیزی منظور کرده اند که مخارج جزئی محدود شده است ولی این مخارج که در تبصره نوشته شده این مخارج جزئی نمی تواند حساب شود تقریباً عمده است بنابراین بهتر این است که بصورت ماده علیحده باشد و این استدلال هم که آقای مخبر فرمودند که راجع بوزارت خانه علیحده است همین تأیید این پیشنهاد است.

وزیر مالیه - البته خیلی بحثش به این نمی آرد چون می شود ماده هفده را اصلاً حذف کرد و در آن ماده که نوشته مواد سابق فلان ماده و فلان ماده بجای خودش باقی میماند این راهم علاوه کنیم ولی يك نکته را آقای شریعت زاده توجه فرمایند و اگر باز اصرار داشته باشند بنده عرضی ندارم چون این ماده اگر دو ماده بشود فی حد ذاته شاید يك قدری با هم تناقض

داشته باشد. اول میگوئیم که در عموم معاملات دولتی که شامل همه چیز هست غالباً آقایان بمن میفرمایند که مال وزارت طرق هم چرا جزء بودجه مملکتی نمی آید آنهم مخارج دولتی است بنابر این چون اول بگوئیم معاملات دولتی اگر فلان شد چه شد فلان ترتیب دارد اگر آنهم کمتر شد فلان ترتیب دارد الا وزارت طرق. بصره این معنی را دارد. الا یکی از معاملات دولتی و ادارات دولتی که او دستش باز است که بتواند تا پانصد تومان بدون این ترتیب خرج بکند ولی اگر دوتا ماده جداگانه بنویسیم اول بگوئیم تمام ادارات دولتی این کار را بکند و در ماده دیگر بنویسیم خیر وزارت طرق مثل اینکه معاملاتش دولتی نیست وزارت طرق می تواند تا پانصد تومان این کار را بکند از این جهت تصور کردیم که بصره ضمیمه شود که روشن بشود یعنی بطور کلی معاملات دولتی را یک ترتیبی بدهند و یکی را استثناء بکنند و الا در معنی فرقی نمیکنند حالا اگر ایشان چه عرض کنیم (شریعت زاده -- پس عنوان بصره را تغییر بدهید بردارید) خیلی خوب لفظ بصره را بردارند منضم به ماده باشد و این قسمت را سرخط بنویسند

رئیس - چه میفرمائید.

وزیر مالیه - کلمه بصره را بردارند منضم بخود ماده بشود سرخط نوشته شود.

رئیس - آقای مخبر هم قبول میکنند که کلمه بصره حذف شود؟

مخبر - بلی

رئیس - آقایانی که با ماده هفده با این مختصر اصلاح موافقت دارند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده هجده قرائت میشود ماده ۱۸ -- وزارت مالیه مجاز است برای تأدیبه مخارجی که به پهلو در بودجه مملکتی منظور شده معادل بکصد و پنجاه هزار پهلو باسعار خارجی بطور مساعده بحساب جاری از بانکها دریافت دارد ولی آنچه از مساعده مزبور در ظرف سال استفاده شده باید از طرف خزانه دولتی

که گفته اند هر دو حقوق را بگیرد اگر بگیرد چرا بگیرد یک کسی دویست تومان حقوق دارد کفالت یک کسی را میکند که دویست و پنجاه تومان می گیرد گفتند این چهار صد و پنجاه تومان را بگیرد لابد این حکمتی دارد که گفته اند بگیرد ولی بعضی وقتها مستخدمین کثرتی می رسند به معلمی به بعضی جاهای دیگر عناوین دیگری که ایجاد شده اینجا دستشان باز است مقررات مالی و مقررات محاسباتی و مقررات قانون استخدام تطبیق نمیشود و روشن نیست اگر هم معناً روشن باشد در یکی از قوانین درست مرتب نشده بهمین ملاحظه این قسمت را اضافه کردیم.

بعضی از نمایندگان -- مذاکرات کافی است.

رئیس - آقایانی که با ماده نوزده موافقت دارند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده بیستم قرائت میشود ماده ۲۰ - وزارت مالیه مجاز است (در انتظار تصویب قانونی برای جبران خسارات وارده بر مزدوران) بعمل آورد مشایبه آن خسارات مالی ناشی از حوادث غیر قابل اجتناب (فرس ماژور) و یا صدمات جانی که موجب از کار افتادن موقت یا دائم آنها باشد وارد شده باشد از محل اعتبار مربوط بموضوع اشتغال آنها در وجه شارالیههم و در صورت فوت در وجه ورثه آنها مبلغی بعنوان خسارت کارسازی دارد این خسارت متناسب اهمیت صدمات وارده از مبالغی که معادل اجرت ده روز الی مبالغی که معادل اجرت یکسال آنهاست خواهد بود.

رئیس - آقای ارباب

ارباب کیخسرو - حقیقتاً خیلی مورد تشکر است نسبت به طبعه که هیچ در سوابق منظور نبود حالا یک حقی منظور می شود اما سؤالی که بنده داشتم دو قسمت بود اول اینکه تشخیص این پیش آمدها و تشخیص این خسارت باکی خواهد بود ثانیاً در اینجا که نوشته است از محل اعتبار مربوط بموضوع اشتغال آنها. تصور بشود

یک خسارتی به کسی وارد آمد که تشخیص دادند معادل یکسال آنها پرداخته شود و محلی برای آن باقی نمانده آنوقت حق او از میان می رود خواستم عرض کنم اگر محل نباشد چه خواهد شد؟

وزیر مالیه - اول جواب مطلب آقای ارباب را عرض میکنم اگر ماده بعد را بخوانید نوشته است اگر محل نباشد از فلانجا بدهند اما اینکه کی تشخیص بدهد همه چیز را کی تشخیص میدهد گفته شده است. وزارت خانه وقتی دید یک کسی افتاد ناخنش شکست نمی تواند کاربکند باید سه چهار روز پیش حکیم بفرستند معالجه کند برای او باید چند روز اجرت بدهند ولی یک کسی افتاد پایش شکست برای او البته باید شش ماه مهلت بدهند فرجه بدهند البته طیب دارند اطباء موقتی هست که به آنها رجوع میکنند بعضی از وزارتخانه ها خودشان طیب مرجع دارند طیب رسمی دارند دیگر بسته بر تریبی است که آنها تشخیص بدهند و میل هم دارند و این را بطور کلی باید عرض کنم که قانون متمم بودجه که نوشته می شود از مطالبی ناشی می شود که ما از اول سال تا آخر سال یادداشت میکنیم. در همین اسامی دو دفعه اتفاق افتاد در وزارت پست و تلگراف دو نفر نجار افتادند و مردند ما هیچ راهی نتوانستیم پیدا کنیم الا این که در اولی از اعتبار انعام دولتی چیزی باقی بود از آن دادند و دوقدر مقی در تبریز در گمرکخانه افتاد توی چاه هیچ راهی نتوانستیم پیدا کنیم انعام هم تمام شده بود در اواسط سال البته گاهی انعام هم تمام می شود این است که این از کارهای خیلی بجا و ضرور است (نمایندگان صحیح است -- صحیح است) نه تنها برای مزدوران دولت بلکه برای همه مزدوران چنانکه در قانون هم گذاردیم و اگر محل نداشته باشد در ماده بعد گذاشتیم که از چه محل بدهند.

رئیس - پیشنهادی از آقای فرهنگند رسیده است قرائت می شود:

پیشنهاد میکنم کلمه دولتی حذف شود.

رئیس - آقای فرهنگند

فرهنگند - بنده خواستم در این قسمت که یکی از

مواد خوب این لایحه است بسهم خودم تشکر کنم و پیشنهادی که بنده کرده‌ام هیچ فرقی نیست بین کارگری که برای دولت کار بکند یا برای مردم کار بکند (بعضی از نمایندگان با همه - چرا آقا این متمم بودجه دولت است) خود صاحب کار مکلف است فرض کنید اگر بنده یک بنائی می‌کنم یک کارگری آمد و یک همچو اتفاقی برایش افتاد یک کمک و مساعدتی با او بشود چه ضرری دارد؟ چه فرق می‌کند بین این که برای بنده کار میکند یا برای دولت؟ (خنده نمایندگان) و باید به ورثه او یا برای معالجه خودش یک کمک و مساعدتی بشود این که بنده عرض کردم برای تذکر است برای اینکه دولت در آن قانونی که در نظر دارد این مطلب را بگنجاند.

مخبر - این نظریه که فرمودید در ضمن آن قانونی که بعدها دولت خواهد آورد منظور می‌شود ولی این قانون متمم بودجه است یعنی از بودجه ملکیتی باین اشخاص داده شود البته اگر کسی مزدور بنده است افتاد دولت نباید باو چیزی بدهد (فرهمنده) - غرض این نبود که از اینجا چیزی داده شود) و بعد که آن قانون را خواهند آورد در آنجا البته منظور خواهد شد.

مخبر فرهمنده - مسترد می‌کنم

رئیس - آقایانی که با ماده بیستم موافقت دارند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده ۲۱ قرائت می‌شود: ماده ۲۱ - پرداخت از اعتبار خسارت جانی و مالی بودجه وزارتخانه‌ها و ادارات مربوطه در حدود اعتبار مزبور در موارد ذیل مجاز است:

الف - مخارج معالجه صدمات جانی که در راه انجام وظیفه بطور ناگهانی به مستخدمین یا کسان آنها وارد شده است.

ب - جبران خسارت مالی مستخدمین که در راه انجام وظیفه بواسطه حوادث غیرقابل اجتناب اموال خود را از دست داده‌اند.

ج - خسارت مذکور در ماده ۲۰ در صورتیکه محل مذکور در آن ماده کافی نباشد.

است که اموراتشان نمی‌گذرد این است که دولت در نظر گرفته است که یک مساعدتی با این قبیل اشخاص بکند و دو تومان روی حقوق آنها علاوه کرده است لکن البته بطریق اولی آن چیست این است که آن اشخاصی که کمتر حقوق دارند ده تومان یا نوزده تومان یا زده تومان و هشت تومان حقوق دارند آنها بطریق اولی باید از شان رعایت بشود مثلاً بنده در کرمان اطلاع دارم آژان را هشت تومان حقوق می‌دهند یا فلان پیشخدمت دوازده تومان حقوق دارد آنها هم خرج دارد لباس می‌خواهد آنهام قد می‌خورد. غرض بنده این است که این دو تومانی را که علاوه می‌کنیم بیهوده داده شود نه این که به یک دسته بدیم و به مستخدمین جزء داده نشود و به یک دسته که یکقدری از آنها بالاترند کمک بشود ولی به آنکه فقیر تر است کمک نکنند و باید رعایت بیشتر از آنها بکنند به آنها هم بدهند به اینها هم بدهند. لذا بنده استدعا می‌کنم که همه را مساوی دو تومان بر حقوقشان علاوه کنید.

وزیر مالیه - اینهم همینطور تابع آن قاعده عمومی است که هر چیزی که برای ارفاق می‌آید همه آقایان میل دارند و میخواهند یک قدم بیشتر باشد و اول آن جواب قسمت آخر را عرض کنم که اعتباری که منظور شده است حساب شده است که بهمان سه طبقه می‌رسد و لا غیر اعتباری در بودجه ملکیتی نیست و ثانیاً اگر چه همه ماها باید همه گونه همدردی با مستخدمین جزء و سایر اشخاص کم‌حقوق و مزدوران و کارگرانی که عایدانشان کمتر است داشته باشیم ولی از بعضی جهت‌ها مستخدمین دون اشل حالشان بدتر از مستخدمین جزء است قانون تقاعد شاملشان نمی‌شود ترقی در کارشان نیست خیلی از چیزها شاملشان نمی‌شود در صورتیکه خیلی از آنها کارهایی دارند که همان کار رتبه دو و سه و چهار را می‌کنند و حالا یک قسمت بیشتری از امور ملکیتی را توسط آنها می‌کنیم و مستخدمین جزء تابع بعضی قوانین شدید هم که مستخدمین بارتبه هستند نیستند در بعضی مواقع ممکن است که اضافاتی برای مستخدمین جزء منظور داشت و برای آن دسته دیگر مطابق قانون استخدام نمی‌شود و این را ما برای مستخدمین دون اشل و رتبه یک و دو قبلاً

ما حساب کرده بودیم و در بودجه ملکیتی هم برای مخارج پیش بینی نشده گذاشته بودیم و منظور هم همین بوده و دولت و اولیای دولت میخواهند این کار را بکنند.

رئیس - آقای فهیمی.

فهیمی - بنده یک توضیحی میخواستم حقوق مستخدمین رتبه یک و دو البته میدانید متفاوت است البته حد اقل و اکثر دارد این اضافه که داده میشود بهر چیزی که امروز می‌گیرند خواهد بود (کلالی - بلی بدون تفاوت) مثلاً آنهاست که حداکثر می‌گیرند سی و هفت تومان می‌گیرند، سی و نه تومان می‌گیرند اینها از رتبه خودشان خارج می‌شوند و نه اشل سی و یک تومان می‌گیرد می‌شود سی و سه تومان و از رتبه بالا می‌رود تکلیف اینها از حیث رتبه چه خواهد بود البته این اضافه خیلی بجا است ولی ممکن است که بعد یک ادعاهائی پیدا شود که اسباب اشکال بشود این را توضیح بدهند.

مخبر - این اضافه دو تومان ارتباطی برتبه ندارد تابع مقررات قانون استخدام نیست بعضی اشخاصی که تحت اشکالند و سی و یک تومان می‌گیرند حالا این دو تومانی را که می‌گیرند سی و سه تومان میشود معذک مشمول رتبه یک نیستند و همینطور آنکه سی و نه تومان می‌گیرد دو تومان اضافه میشود معذک ترفیع برایش پیدا میشود (بعضی از نمایندگان - انعام است) هر چه می‌گرفتند سال گذشته ماهی دو تومان امسال برای کرانی زندگانی که پیش آمده است در نظر گرفته شده که مساعدت شود بانها (صحیح است)

رئیس - آقای مالک زاده

مالک زاده - بنده لازم میدانم که توضیح بدهم که خاطر آقای وزیر مالیه را مستحضر کنم که مستخدمین جزء از قانون تقاعد استفاده نمی‌کنند لکن کسور تقاعد از شان کسر میشود

افسر - باختیار خودشان است

مخبر - مستخدمین جزء پرداخت کسور تقاعدشان اختیاری است و بحیل خودشان است یعنی اگر میخواهند از نتیجه قانون تقاعد استفاده کنند تقاعد را هم میدهند

و اگر نخواستند باشند نمیدهند و بعلاوه اینها يك مزایائی برایشان هست و اگر چنانچه يك اعتباری بود اینها هم کمال استحقاق را داشتند ولی يك ارفاقهای دیگر بانها میشود یعنی هم عیدی دارند که مطابق حقوق یکماه بانها داده میشود و بواسطه ضیق بودجه بوده است که نشده است بحقوق آنها علاوه کنیم.

رئیس - آقایانیکه با ماده ۲۳ موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده بیست و چهارم قرائت میشود:

ماده ۲۴ - مبلغ یکصد و پنجاه هزارریال از محل ماده ۲ فصل ۸ بودجه مخارج ۱۳۱۱ ملکی کسر و معادل همان مبلغ برای مخارج غیر مترقبه وزارت امور خارجه بر ماده ۱ فصل مذکور اضافه میشود.

رئیس - اشکالی نیست. آقایان موافقین قیام فرمایند (اکثر بر خاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده ۲۵ قرائت میشود:

ماده ۲۵ - هر مبلغ از ۲۸۷۲۵۹ ریال اعتبار اضافی شش فقره سیم کشتی وزارت پست و تلگراف موضوع قانون ۱۲ امرداد ۱۳۱۰ که در سال مذکور مورد خرج پیدا نکرده باشد در ظرف سال ۱۳۱۱ قابل تعهد و مصرف خواهد بود.

رئیس - آقایانیکه با ماده ۲۵ موافقت دارند قیام فرمایند (عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده ۲۶ قرائت میشود:

ماده ۲۶ - مواد ۲ - ۳ - ۴ - ۵ - ۶ - ۷ - ۸ - ۹ - ۱۰ - ۱۱ - ۱۲ - ۱۳ - ۱۴ - ۱۵ - ۱۶ - ۱۷ - ۱۸ - ۱۹ - ۲۰ - ۲۱ - ۲۲ - ۲۳ - ۲۴ - ۲۵ - ۲۶ و متمم قانون بودجه سال ۱۳۱۰ در سال ۱۳۱۱ نیز مجری خواهد بود.

رئیس - پیشنهادی از آقای فهیمی در این باب رسیده است قرائت میشود.

بنده پیشنهاد میکنم ماده ذیل بجای ماده ۲۶ و ماده ۲۶ ماده ۲۷ نوشته شود.

ماده ۲۶ - حق التدریس مستخدمین ادارات و متقاعدین در مدارس عالیه نباید از ساعتی ده تومان تجاوز نماید ولی هیچ وزارتخانه نمیتواند اجازه غیبت مستخدمین شاغل خدمت را در ساعات اداری برای تدریس تجویز و تصویب نماید.

رئیس - آقای فهیمی.

فهیمی - این که بنده پیشنهاد کردم بجای ماده ۲۶ نوشته شود برای این است که در ماده ۲۶ یکی از مواد متمم بودجه سابق را هم الغاء کرده اند که ماده ۱۱ است ماده ۱۱ این است که وزارتخانهها حق التدریس مستخدمین ادارات که در غیر ساعات اداری در مدارس عالیه تدریس مینمایند نباید از ساعتی ده تومان تجاوز نماید و هیچ وزارتخانه نمیتواند غیبت مستخدم را در ساعات اداری تجویز و تصویب نماید این ماده که بنده پیشنهاد کردم از هر حیث تمام عین این ماده است چیزی که هست سابق هم يك مرتبه خدمت آقای وزیر مالیه عرض کردم و ایشان هم اساساً با عرض بنده موافق بودند که متقاعدین را اینجا چرا محروم کرده اند یعنی اگر اشخاصیکه سرشغل هستند و حقوق بگیرند اینها در ساعات غیر اداری میتوانند بروند و تدریس کنند و حقوق بگیرند و ساعتی ده تومان حق التدریس بگیرند ولی متقاعدین حق ندارند در صورتیکه بین متقاعدین اشخاصی شاید پیدا شوند که مانعی هم برایشان نیست که تدریس کنند و حقوق بگیرند اینکار هم در غیر ساعات کار اداری است در صورتیکه مستحضر هستند که ساعات مدارس با ساعات اداری مساوی است و کمتر آنها میتوانند وقت پیدا کنند ولی متقاعدین بیشتر میتوانند وقت داشته باشند و اینهم بیشتر در مدارس عالیه که البته باید يك اشخاصی باشند که از عهده اینکار بر بیایند این است که بنده لفظ متقاعدین را هم باین ماده پیشنهاد کردم که علاوه شود که بجای ماده ۲۶ بشود و از ماده ۲۶ فعلی آن کلمه ماده ۱۱ را حذف کنند و ماده ۲۷ میشود.

وزیر مالیه - بلی آقای فهیمی قبلاً هم بنده را مسجوق

کرده اند مانعی نیست چون موارد زیادی ندارد بنده موافقم در آن صورت لفظ نمره ۱۱ را از ماده ۲۶ چنانچه تذکر دادند حذف کنند.

مخبر - بلی ماده ۱۱ را از ماده ۲۷ حذف کنند

رئیس - آقایانیکه با ماده ۲۶ با حذف کلمه ۱۱

مخبر - این ماده ۲۶ فعلی میشود ماده ۲۷ و ماده پیشنهادی آقای فهیمی می شود ماده ۲۶ آنوقت از ماده ۲۷ که بعد میخوانند کلمه ۱۱ حذف میشود.

وزیر مالیه - بلی همینطور است.

رئیس - بلی عملاً همینطور میشود پس ماده پیشنهادی

آقای فهیمی را بمنزله ماده ۲۶ تلقی میکنیم برای اینکه دولت و مخبر هر دو قبول کردند (صحیح است) موافقین با ماده ۲۶ قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده ۲۶ ماده ۲۷ می شود و کلمه ۱۱ هم از آن حذف میشود موافقین با ماده ۲۷ بانحوی که تصحیح شد قیام فرمایند.

(اکثر بر خاستند)

رئیس - تصویب شد. مذاکره در کلیات ثانی است آقای مؤید احمدی.

مؤید احمدی - بنده در این موقع موضوعی بنظرم رسید که بعرض مجلس برسانم اگر چه هر قدر انسان در تزکیه نفس خودش حرف بزند مستحسن نیست لکن اگر داخل يك هیئت و جمعیتی باشد اعمال آن هیئت و جمعیت را تقدیس بکند آن مستحسن است. عرض کنم واقعاً بنده می خواهم از وکلای مجلس شورای ملی تشکر کنم و حقیقه وکلای مجلس شورای ملی در این آخر سال خصوصاً صمیمیت و علاقمندی خودشانرا با اصلاحات بدرجه اعلی رساندند بعلم اینکه از صبح کار کردند تا سه ساعت بعد از ظهر همه نشستند و کار کردند جلسه لازم شد بعد از ظهر و عصر هم آمدند شب هم در کمیسیون باز مشغول کار

بودند بقسمی که تصمیم داشتند تمام لوايح دولت را قبل از حلول سال ۱۳۱۱ تصویب کنند و بدرجه در این موضوع اظهار علاقه کردند در صورتیکه طبیعی است که هر نفسی منافع خودش را مقدم بر منافع دیگران میداند لکن چون التزام داشتیم که لوايح دولت را تا آخر سال ۱۳۱۰ بگذرانیم حتی بودجه مجلس را با اینکه حاضر بود وقت نکردیم به مجلس بیاوریم و بودجه خودمان هنوز تصویب نشده است لکن بودجه دولت با اینکه مال ۱۳۱۱ است تصویب شده است و لایحه متمم را هم امروز تا یکساعت بعد از ظهر آقایان نشستند که تصویب شود که آن منظور را که عبارت از پیشرفت امور مملکت است کاملاً بموقع اجرا بگذارند بنده از این نقطه نظر واقعاً اینجا حماسه بنظرم رسید که تشکر کنم از آقایان و کلا که در این چند روزه بکلی وظایف خودشانرا انجام دادند و فوق وظایف خودشان کار کردند و الساعة که ما اینجا ایستاده ایم دیگر دولت هیچ لایحه برای تصویب ندارد و اگر داشته باشد لوايحی است که سال آتی خواهد آورد و می خواهم بنده يك عرضی بکنم که مربوط میشود به لایحه بودجه و آن این است که عرض کنم مجلس شورای ملی وظیفه خودش را کاملاً انجام داده اعلیحضرت همایونی هم که در رأس این مملکت هستند تمام اوقاتشان صرف اصلاحات این مملکت است ما هم هر چه دولت خواست دادیم حالا در سال ۱۳۱۱ دولت باید آنها را اجرا کند امیدواریم که در آخر سال ۱۳۱۱ در اینجا از دولت تشکر کنیم نه بیائیم و انتقاد کنیم که قوانین را نتوانسته است اجرا کند این را بنده خواستم عرض کنم که شاه و مجلس وظیفه خودشان را انجام کرده اند حالا وظیفه دولت است که وظیفه خودشان را انجام بدهند. این بود عرایض بنده (صحیح است).

رئیس - آقای افسر

افسر - این مذاکراتی که آقای مؤید فرمودند مطالبی

بود که اساساً محل توافق همه بود و باید صحیح است بگویند لکن چون راجع به خودشان بود گفته نشد فقط یکی دوفتر از آقایان گفتند نه اینکه بنظر بیاید که سکوت علامت این باشد که مخالفیم با شما نه همه ما موافقیم و انتظار داریم از هیئت دولت که بوظائفش رفتار نکند و بیشتر از پیشتر مورد اعتماد مجلس شورای ملی واقع شود (نمایندگان - صحیح است)

رئیس - آقایانیکه بامدلول قانون متمم بودجه موافقت دارند ورقه سفید خواهند داد

(اخذ و شماره آراء بعمل آمده

هشتاد و سه ورقه سفید تعداد شد)

رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی ۹۲ نفر تمه بودجه مملکتی با ۸۳ رأی تصویب شد
رئیس - آقای وزیر مالیه فرمایشی داشتید ؟

وزیر مالیه - بنده لایحه جدیدی ندارم که تقدیم کنم خدمت آقایان ولی میخواهم يك کلمه بگویم یعنی تکلیف بنده بود که نسبت باهتمامی که آقایان در اتمام لوايح فرمودند تکلیف نموده بود که تشکر بکنم در ضمن بیانات آقای مؤید احمدی میخواستند این مطلب را بفرمایند و بنده هم میخواستم عرض کنم چون مستقیماً مربوط به

شور در کلیات نبود ولی ایشان مربوط کردند بشور در کلیات این را میخواستم عرض کنم که امروز تمام لوايح ما تمام شد و البته هر چیزی تشکر دارد و امتنان دارد و از این حیث نهایت تشکر را داریم

[۷- اقتراع برای شرفیابی بمناسبت عید نوروز]

رئیس - روز دو شنبه عید نوروز است و باید برای شرفیابی حضور اعلی حضرت همایونی اقتراع بعمل آید (صحیح است)

(اقتراع بعمل آمده آقایان مفصله الاسامی ذیل معین شدند)

آقایان : بیات ماکو - کفائی - مژدهی - خواجوی - ثقة الاسلامی - آقاسید کاظم یزدی - طباطبائی دیبا (جزء هیئت رئیسه اند) وهاب زاده - حسنعلی میرزا دولتشاهی حسینقلی خان نواب - مصدق جهانشاهی - محمد تقی خان اسعد - روحی .

[۸- موقع ودستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - اگر موافقت میشود جلسه را ختم کنیم
جلسه آینده یکشنبه ۱۴ فروردین دستور انتخاب هیئت رئیسه و کمیسیونها .

(مجلس یکساعت و نیم بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

هفتاد و دو میلیون و پانصد هزار ریال اعتبار برای مخارج مربوطه براه آهن در سال ۱۳۱۱

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است در سال ۱۳۱۱ مبلغ هفتاد و دو میلیون و پانصد هزار ریال برای مخارج تکمیل راه آهن جنوب و مصارف مربوطه به بندر شاهپور و مخارج بهره برداری راه آهن شمال و مخارج ساختمان کلیه قسمتهای راه آهن مزبور و مخارج کشتی شن کشی و مصارف کارخانه سمت سازی و مخارج اداری و حقوق پرسنلی اداره مرکزی راه آهن را از وجوه انحصار قند و شکر و جای بوزارت طرق و شوارع پرداخت نماید. تعیین قطعی میزان اعتبارات هر يك از اقلام خرج مذکور در فوق طبق بودجه های مخصوص بموجب تصویب هیئت وزراء خواهد بود.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه بیست و هشتم اسفندماه یکهزار و سیصد و ده شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اصلاح ماده ۴۷ استخدام کشوری

ماده واحده - ماده ۴۷ قانون استخدام کشوری از اول فروردین ۱۳۱۰ ملغی و این ماده از تاریخ مزبور بجای آن برقرار می شود.

اولاً - هرگاه یکی از مستخدمین رسمی که بجدتقاعد رسیده اند اعم از اینکه متقاعد شده یا نشده باشد فوت نماید نصف حقوق تقاعدی که قانوناً باو تعلق می گیرد بطور متساوی ورثه قانونی متوفی که در ماده ۳ قانون وظایف مورخه ۱۹ ربیع الاول ۱۳۲۶ تصریح شده است بعلاوه برادر و خواهریکه در کفالت او بوده اند داده می شود.

ثانیاً - مستخدمینی که مطابق ماده ۴۶ به اخذ وظیفه معادل دو ثالث مقرری خود ذی حق شده باشند (اعم از اینکه بجدتقاعد رسیده یا نرسیده باشند) پس از فوت نصف بلاکسر وظیفه که دریافت می داشتند در باره ورثه قانونی آنها که در ماده ۳ قانون وظایف ذکر شده بعلاوه برادر و خواهریکه در کفالت متوفی بوده اند از روز بعد از فوت برقرار می شود.

ثالثاً - هر ایرانی که در خدمت دولت بوده و حقوق می گیرد از هر طبقه که باشد (یعنی مستخدمین بارتبه و بی رتبه و جزء و کنترانی) اگر در راه ادای وظیفه بواسطه حادثه فوت نماید دو ثالث بلاکسر آخرین مقرری او از روز بعد از فوت درباره ورثه قانونی او بعلاوه برادر و خواهریکه در کفالت متوفی بوده اند برقرار می شود ولی اگر مستخدم رسمی بوده و بجدتقاعد رسیده بوده است و دو ثالث مقرری مذکور از میزان حقوق تقاعدیکه بایستی مطابق ماده ۴۵ به مستخدم مزبور داده شود کمتر باشد همان حقوق تقاعد را دریافت خواهد نمود.

وظایف مذکوره در این ماده در مورد فقره اول و ثانی مطلقاً از صندوق تقاعد و در مورد ثالث در صورتیکه مستخدم رسمی باشد از صندوق تقاعد والا از عایدات عمومی دولت برقرار خواهد شد مگر آنکه از مستخدمین اداراتی باشد که عایدات آن منحصراً بمخارج خود میرسد که در این صورت از بودجه آن اداره پرداخت می شود.

آیضاً - مقصود از حادثه که در این ماده ذکر شده صدمات غیر مترقبه و اتفاقات فوق العاده است که در راه انجام وظیفه مستخدم به آن تصادف کرده و موجب اتلاف او می شود.

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه بیست و هشتم اسفند ماه یکهزار و سیصد و ده شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

* اسامی رای دهندگان - آقایان : آخوند یار علی - دهستانی - امیر ابراهیمی - ملک زاده آملی - هزارجریبی - دکتر شیخ دکتر سنک - فتحعلی خان بختیار - معتمد سنک - وثوق - عراقی - تربیت - همراز - اسعد - یونس آقارهاب زاده - جمشیدی میرزا اسدالله قبه - مجبط - لاریجانی - دادور - مجدد ناصر خان قشقائی - مسعودی - طباطبائی دیبا - حسینقلی خان نواب - ارباب کیخسرو شاهرخ - مندم - امیراعلم - شریعت زاده - محمد علی میرزا دولتشاهی - حسنعلی میرزا دولتشاهی - بیات - ملک مدنی ساکینیان - مجد ضیائی - افغنی - دبیر سهرابی - میرزا بانس - رهبری - میرزا صادقخان اکبر - مژدهی - اسدی - سمیعی - چایچی - کفائی - صفاری - شریفی - معتضدی - فنوچی - فرشی - باستانی - فزونی - دکتر احتشام - دکتر لقمان - اسمعیل خان قشقائی فهیمی - اسکندری - دکتر ملک زاده - افسر - حاج میرزا حسین خان فاضلی - خواجوی - حکمت - فرهمند - ثابتی - دربانی - مزید احمدی - طهرانچی - فراگزاد - مفتی - جیدری - اعظم زنگنه - امیر دولتشاهی - مولوی - دکتر طاهری - ثقة الاسلامی بیات ماکو - ایقوانی - دکتر ضیائی - آذرونی - میرزا محمد خان وکیل - وهاب زاده - ارکانی - میرزا محمد حسین نواب طالش خان .

قانون

متمم بودجه یکساله ۱۳۱۱ مملکتی

ماده ۱ - اعتبارات مصوب بودجه مملکتی برای هر یک از مواد مخارج محدود بهمان خرج بوده و برای خرج دیگری نمی‌توان از آن استفاده نمود.

ماده ۲ - کلیه عوائد قرض و جسی که تحت تصدی ادارات و عمال دولت وصول و یا تحصیل می‌شود باستانی آنچه که ادارات مالیه برای بلدیه‌ها وصول می‌نمایند باید مستقیماً بخرانه دولت عاید شده و کلیه مخارج مربوطه در حدود قوانین و نظامنامه‌های قانونی و مقررات راجعه بهر نوع خرجی بموجب حواله وزارت مالیه از خزانه دولت پرداخته شود متخلفین از مقررات این ماده در حدود قوانین موضوعه تعقیب و مشمول مجازات‌های منظوره در قوانین جزای عمال دولتی خواهند بود.

تبصره - قیمت اشیائی که بین وزارت‌خانه‌ها خرید و فروش می‌شود از محل اعتبارات مربوطه خودشان باید بخرانه دولتی عاید شود.

ماده ۳ - وزارت مالیه مجاز است مازاد عایدات ۱۳۰۹ را (موضوع قانون هفدهم مرداد هزار و سیصد و ده) که تا آخر سنه هزار و سیصد و ده وصول شده و یا تا اول مهرماه هزار و سیصد و یازده وصول شود بعلاوه مازاد عایدات هزار و سیصد و ده پس از وضع آنچه برای تعهدات دولت در دوره عمل ۱۳۱۰ یا برای اجرای ماده ۵ این قانون قابل تأدیه است برای پرداخت منظم مخارج متعلقه بودجه ۱۳۱۱ بعنوان مساعده جهت وجه متحرک مخارج سالیانه اخذ نموده و در آخر سنه مزبوره قسمت مربوطه بسنه ۱۳۰۹ را بخرانه بحساب ذخیره مملکتی رد نماید مگر آنکه تکلیف آن برطبق قانون مخصوص دیگری تعیین شود.

ماده ۴ - وزارت مالیه مجاز است پرداخت مخارج راجعه به اجرت مزدوران و سوخت و کسر گداز و تهیه مصالح مربوطه بضرر و سایر مخارج مربوطه بامر ضرب مسکوکات را از محل اعتبار موضوع قانون ۲۷ بهمن ۱۳۰۹ ادامه داده و آنچه از این محل برای این منظور خرج شود از مازاد عایدات بودجه مملکتی بعدها به ذخیره مملکتی مسترد نماید.

ماده ۵ - وزارت مالیه مجاز است چنانچه عایدات و وجوهی برخلاف قانون تا آخر ۱۳۰۹ دریافت نموده باشد پس از ثبوت اینکه عایدات و وجوه برخلاف قانون وصول و دریافت شده است از محل مازاد عایدات هزار و سیصد ده مسترد دارد.

ماده ۶ - وزارت مالیه مجاز است که در مورد برقراری مستمری متوفی در باره ورثه آنها اگر سهم پرداختی بهر یک از ورثه از پنجاه ریال تجاوز نمیکند و یا اینکه ورثه مزبور از مازاد پنجاه ریال صرف نظر میکند آن سهم را در مقابل مبلغی که پنج برابر سهم پرداختی می‌باشد از محل اعتبار شهریه و مستمریات خریداری و از دفتر مستمریات حذف نماید و همچنین مستمریات فعلی را که مبلغ پرداختی آن کمتر از ده ریال است از محل اعتبار مذکور بوسیله تأدیه ۵ برابر مبلغ پرداختی خریداری و از دفتر حذف نماید.

تبصره - مستمریات موروثی که کمتر از ۵ سال باقی‌مانده پرداخت آن باقی مانده خریداری نخواهد شد.

ماده ۷ - وزارت مالیه مجاز است دوپست و نود هزار ریال عایدات خرواری ده ریال جنس ارزاق سابق را بر عایدات مملکتی علاوه نموده و از اضافه عایدات بودجه تا حدود دوپست و سی هزار ریال بمصرف کلیه مخارجی که برای اعمال مربوطه بنگاهداری و فروش جنس مذکور لازم می‌آید برساند.

ماده ۸ - ادارات دولتی در خارجه می‌توانند برای احتیاجات محلی خودشان در صورت لزوم منشیهای موقت و

ماشین نویس و مستخدمین جزء از اتباع خارجه استخدام نمایند.

تبصره - اتباع ایران در خارجه باشرائط متساوی حق تقدم خواهند داشت

ماده ۹ - کلیه اعتبارات مصوبه برای ساختمانها در بودجه‌های ۱۳۱۰ و ۱۳۱۱ تا آخر دوره عمل سالهای مذکور قابل تمهد و مصرف می‌باشد

ماده ۱۰ - وزارت مالیه مجاز است قیمت و سایر مصارف مربوطه بتدارک آتقسیم از لوازم دفتری وزارتخانهها و ادارات دولتی را (باستثنای وزارتین دربار پهلوی و جنگ و اداره امنیه) که باید برای اول سال ۱۳۱۲ حاضر باشد از عایدات جاری ۱۳۱۱ پرداخته و پس از تصویب بودجه‌های ۱۳۱۲ از محل اعتبارات مربوطه بحساب عایدات سال ۱۳۱۱ مسترد دارد و نیز در صورت حصول اطمینان مذکور در قانون ۱۴ دیماه ۱۳۱۰ مخارجی را که تأخیر تأدیه آنها منجر بضرر و خسارت دولت یا باعث فوت مقصود می‌شود بطور مساعده از عایدات ۱۳۱۱ پرداخته و بعد از تصویب بودجه ۱۳۱۲ از اعتبارات مربوطه آنسال استرداد نماید.

ماده ۱۱ - وزارت مالیه مجاز است طلب مسلم و رسیدگی و تصدیق شده اشخاص را از دولت در مقابل بدهی همان اشخاص احتساب و در بودجه عایدات و مخارج ۱۳۱۱ مملکتی جمع و خرج نماید و نیز مجاز است:

اولاً دیون قطعی تا آخر ۱۳۰۵ دولت را که در حدود اعتبارات سنوات مربوطه با علاوه بر آن ایجاد شده است از محل ششصد هزار ریال اعتبار تعهدات و دیون داخلی منظوره در بودجه مملکتی با رعایت حق تقدم ایجاد دیون بتصویب هیئت وزراء پردازد ثانیاً صدی بیست از اصل طلب اشخاصی که در سنه ۱۳۱۰ صدی بیست طلب آنها بموجب قانون ۲۸ آذر ۱۳۱۰ اجازه پرداخت داده شده و صدی سی از اصل طلب اشخاصی که بموجب قانون مذکور در سال ماضی صدی سی از مطالبات آنها اجازه پرداخت داده شده از اعتبار مذکور در فوق تأدیه نماید.

ماده ۱۲ - وزارت مالیه مجاز است مخارج معوقه ذیل را از محل اعتبارات معینه در ذیل احتساب یا پردازد.

الف - احتساب قیمت غله که در ۱۳۰۹ بکشایر خوزستان داده شده است از محل اعتبار عمران ۱۵۲۶۷۵ ریال

ب - احتساب بقیه کسر عمل مؤسسه رهنی از محل اعتبار دوات ۲۰۱۰ ریال

ج - پرداخت مخارج معوقه ۱۳۰۸ نظام وظیفه از محل اعتبار ۱۳۱۱ نظام وظیفه ۱۶۲۳ ریال

د - احتساب مخارج ۱۳۰۹ - خنمان مجلس نظامیه مشهد از محل اعتبار ۱۳۱۱ ساختمان مجلس ۲۳۱۵۹۳۵ ریال

ه - بابت فرع وجود تقاعد تا آخر ۱۳۰۹ از صرفه‌جویی اعتبارات ماده ۷ از فصل ۱۷ قسمت مخارج بودجه مملکتی

۱۳۱۱ ۴۵۸۲۳۸۱۴۵ ریال

ماده ۱۳ - وزارت مالیه مجاز است مازاد اعتبارات ۱۳۱۰ عمران لرستان، کردستان، خوزستان و بلوچستان و

کوچانیدن و تخت قاپو کردن طوایف را بر اعتبار عمران مصوب سال ۱۳۱۱ علاوه نماید

بودجه جزء اعتبار ۱۳۱۱ عمران و اصلاح بودجه که در ظرف سال ممکن است لازم شود باید بتصویب هیئت وزراء برسد.

ماده ۱۴ - وزارت مالیه مجاز است در مورد خالصجاتی که امانی عمل می‌شود حق عمال محلی خالصه را به تناسب حقی که در دهات اربابی در همان محل یا محلهای مجاور آن بعمل داده می‌شود از عین عایدات خالصجات ادا نموده حاصل را پس از وضع حق مذکور بعایدات دولت برسد. و نیز در ترمیم خسارات عمده ناشی از آفات که بر عایای بی بضاعت خالصجات وارد می‌شود از محل عایدات خالصجات کمک نماید.

تبصره - کمک بر عایای قریه مرزین خالصه که در ۱۳۱۰ در اثر حریق قریه مزبوره دچار خسارت شده‌اند مشمول ماده فوق خواهد بود.

ماده ۱۵ - وزارت مالیه مجاز است فروش قسمتی از اراضی ادره حمل و نقل واقع در خیابان یوسف‌آباد

را (موضوع قانون ۲۶ مهر ۱۳۰۹) در سال ۱۳۱۱ مجری داشته و قسمتی از قیمت اراضی مذکور را که برای تکمیل ساختمان عمارت پست و تلگراف در رشت ضرور باشد برای آن منظور پردازد. همچنین قانون مصوب ۴ آبان ۱۳۰۹ راجع بساختن مدرسه متوسطه تبریز را نسبت به وزارت معارف از محل فروش مدرسه شاهپور تبریز در ۱۳۱۱ مجری دارد.

ماده ۱۶ - وزارت مالیه مجاز است عواید معوقه سهم دولت از کمیانی شیلات را در عایدات مملکتی آورده و از آن محل شیل مبارک آباد را بقیمت عادله برای دولت خریداری نماید

ماده ۱۷ - در معاملات جزئی دولتی که محسوس است مخارج نشر اعلان مزایده یا مناقصه موضوع معامله را بر ضرر دولت تمام می نماید عمل مناقصه و مزایده با اشخاص طرف معامله حضوراً و بوسیله تحریر صورت مجلس باید انجام شود و در معاملات خیلی جزئی که دعوت اشخاص طرف معامله اقتضا نداشته باشد باید مأورین مربوطه برای فروش و خرید تهیه نمایند که بموجب آن اثبات شود فروش به مبلغ بیشتر و خرید بمبلغ کمتر مقدور نبوده است. حدود مبلغ معاملات جزئی و خیلی جزئی بر طبق تصویب نامه هیئت وزراء خواهد بود.

وزارت طرق مجاز خواهد بود که نسبت بخرید مصالح راه سازی و راه آهن در مواردی که دور از مراکز عمده معاملات خرید بعمل می آید و یا مناقصه باعث فوت وقت می شود تا میزان پنجهزار ریال بدون مناقصه خرید نماید ولی باید دلایل این کار در ضمن اسناد خرج شرح داده شود. همچنین مقاطعه دادن قسمت های راه سازی (طرق و راه آهن) تا پنجهزار ریال بدون مناقصه مجاز خواهد بود.

ماده ۱۸ - وزارت مالیه مجاز است برای تأدیه مخارجی که به پهلوی در بودجه مملکتی منظور شده معادل یکصد و پنجاه هزار پهلوی باسعر خارجی بطور مساعد ب حساب جاری از بانک ها دریافت دارد ولی آنچه از مساعده مزبور در ظرف سال استفاده شده باید از طرف خزانه دولتی اصلاحاً و فرعاً تا آخر دوره عمل سال ۱۳۱۱ رد شود.

ماده ۱۹ - مقررات کفالت و حق الکفاله شامل تمام طبقات مستخدمین از هر نوع که در مقابل انجام خدمت حقی مرتباً دریافت میدارند و شامل هر نوع حقوق (غیر از تقاعد) خواهد بود.

ماده ۲۰ - وزارت مالیه مجاز است (در انتظار تصویب قانونی برای جبران خسارات وارده بر مزدوران) بعمال و مزدورانی که در حین اشتغال بامور ساختمانی دولتی و امور مشابه آن خسارات مالی ناشی از حوادث غیر قابل اجتناب (فرس ماژور) و یا صدمات جانی که موجب از کار افتادن موقت یا دائم آنها باشد وارد شده باشد از محل اعتبار مربوطه بموضوع اشتغال آنها در وجه مشارالیهم و در صورت فوت در وجه ورثه آنها مبالغی بعنوان خسارت کارسازی دارد این خسارت بتناسب اهمیت صدمات وارده از مبلغی که معادل اجرت ده روز الی مبلغی که معادل اجرت یکسال آنهاست خواهد بود.

ماده ۲۱ - پرداخت از اعتبار خسارات جانی و مالی بودجه وزارتخانه ها و ادارات مربوطه در حدود اعتبار مزبور در موارد ذیل مجاز است:

الف - مخارج معالجه صدمات جانی که در راه انجام وظیفه بطور ناگهانی به مستخدمین یا کسان آنها وارد شده است.

ب - جبران خسارت مالی مستخدمین که در راه انجام وظیفه بواسطه حوادث غیر قابل اجتناب اموال خود را از دست داده اند.

ج - خسارت مذکور در ماده ۲۰ در صورتیکه محل مذکور در آن ماده کافی نباشد.

ماده ۲۲ - وزارت مالیه در سنه ۱۳۱۱ مجاز است:

اولاً در مورد مالکینی که نتوانسته اند اظهارنامه عایدات املاک خود را بر طبق ماده ۴ قانون متمم میزری تا ۱۲

فروردین ۱۳۱۰ که اقتضاء مدت قانونی است تهیه و تسلیم نمایند جریمه مقرر در ماده ۵ قانون فوق الذکر و بصره آن را از مالکین یا خرده مالکینی که اظهار نامه عایدات املاک خود را تا آخر اردی بهشت ۱۳۱۱ تسلیم نمایند مطالبه نکند.

ثانیاً مالیات قسمتی از ایلات را که غالباً در حرکت و در محلی که مالیات میدهند شش ماه متوقف نیستند و همچنین مالیات خرده مالکینی که بدهی مالیاتی سالیانه آنها به شصت ریال نمی رسد بدون رعایت قانون متمم میزری با قساطر و فواصلی کمتر از شش قسط و شش ماه وصول نماید.

ماده ۲۳ - حداقل مقرری رتبه اول مستخدمین کشوری ۳۲۰ ریال و حداقل مقرری رتبه اول قضائی پانصد ریال می باشد ولی در سال ۱۳۱۱ بحقوق مستخدمین اداری دارای رتبه یک و دو و مستخدمین دون اشل اداری بیست ریال در ماه اضافه می شود این اضافه از محل اعتبار ماده ۱۴ فصل ۱۸ بودجه خرج مملکتی تأدیه خواهد شد.

ماده ۲۴ - مبلغ یکصد و پنجاه هزار ریال از محل ماده ۲ فصل ۸ بودجه مخارج ۱۳۱۱ مملکتی کسر و معادل همان مبلغ برای مخارج غیر مترقبه وزارت امور خارجه بر ماده ۱ فصل مذکور اضافه می شود.

ماده ۲۵ - هر مبلغ از ۲۸۷۲۵۹ ریال اعتبار اضافی شش فقره سیم کشتی وزارت پست و تلگراف موضوع قانون ۱۷ مرداد ۱۳۱۰ که در سال مذکور مورد خرج پیدا نکرده باشد در ظرف سال ۱۳۱۱ قابل تعهد و مصرف خواهد بود.

ماده ۲۶ - حق التدریس مستخدمین ادارات و متقاعدین در مدارس عالییه نباید از ساعتی ده تومان تجاوز نماید ولی هیچ وزارتخانه نمی تواند اجازه غیبت مستخدمین شاغل خدمت را در ساعات اداری برای تدریس تجویز و تصویب نماید.

ماده ۲۷ - مواد ۴ - ۵ - ۶ - ۸ - ۹ - ۱۰ - ۱۴ - ۱۵ - ۱۶ - ۱۹ - ۲۰ - ۲۱ - ۲۵ و ۲۶ متمم قانون بودجه سال ۱۳۱۰ در سال ۱۳۱۱ نیز مجری خواهد بود.

این قانون که مشتمل بر بیست و هفت ماده است در جلسه بیست و هشتم اسفند ماه یکهزار و سیصد و ده شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر ۱